

ภวิสสันติ

ภวิสสันติวิภัตติบอกให้รู้ ๔ อย่าง คือ

๑.กาล คือ อนาคตกาล แปลว่า จัก

๒.บท คือ ปรัสสบท และ ัตตโนบท

๓.วจนะ คือ เอกวจนะ และ พหุวจนะ

๔.บุรุษ คือ ประถมบุรุษ มัธยมบุรุษ และอุตตมบุรุษ

บุรุษ	ปรสฺสปทํ		อุตตโนปทํ	
	เอก.	พหุ.	เอก.	พหุ.
ประถม บุรุษ	สฺสติ	สฺสนฺติ	สฺสเต	สฺสนฺเต
มัธยม บุรุษ	สฺสสิ	สฺสถ	สฺสเส	สฺสวฺเห
อุตตม บุรุษ	สฺสามิ	สฺสาม	สฺสํ	สฺสามฺเห

-ลง อิ อากม ท้ายธาตุเสียงสั้นก่อนประกอบวิภัตติหมวดนี้ กริสุสฺติ

-ใช้ สฺสํ แทน สฺสามิ เช่น กริสุสฺ ลภิสฺสํ เป็นต้น กริสุสฺ

-วิภัตติฝ่ายปรัสสบท ลบ สฺส เหลือไว้เพียง ติ สิ อนฺติ ถ มิ ม ลงหลังธาตุ

๕ ตัว คือ

วสุ ธาตุ แปลงเป็น วจฺจ+ติ สำเร็จรูปเป็น วจฺจติ จักอยู่

วจุ ธาตุ แปลงเป็น วกฺข+ติ สำเร็จรูปเป็น วกฺขติ จักกล่าว

ลภุ ธาตุ แปลงเป็น ลจฺจ+ติ สำเร็จรูปเป็น ลจฺจติ จักได้

ทิสฺ ธาตุ แปลงเป็น ทกฺข+ติ สำเร็จรูปเป็น ทกฺขติ จักเห็น
กรฺ ธาตุ แปลงเป็น กาทฺ+ติ สำเร็จรูปเป็น กาทติ จักทำ

*****

หมวด รุธฺ ธาตุ ลงนิกคหิตอาคมสระต้นธาตุ
รฺนฺธิสฺสติ เป็นไปในความ กั้น, ในความ ปิด (รุธฺ+อิ-สฺสติ)
สำเร็จรูปเป็น รฺนฺธิสฺสติ จักกั้น, จักปิด.

มฺจฺ เป็นไปในความ ปล่อย (มฺจฺ+อิ+สฺสติ)
สำเร็จรูปเป็น มฺจฺจิสฺสติ จักปล่อย.

มฺจฺ ถ้าประกอบ ย ปัจจัยในหมวด ทิวฺ ธาตุ แปลว่า พัน
ตัวอย่าง มฺจฺจิสฺสติ จักพัน (จาก.....)

ภฺชฺ เป็นไปในความ กิน (ภฺชฺ+อิ+สฺสติ)
สำเร็จรูปเป็น ภฺชฺชิสฺสติ จักกิน.

ภฺทฺ เป็นไปในความ ต่อย, ทำลาย (ภฺทฺ+อิ+สฺสติ)
สำเร็จรูปเป็น ภฺทฺทิสฺสติ จักต่อย, จักทำลาย.

ภฺทฺ ถ้าประกอบด้วย ย ปัจจัยในธาตุหมวด ทิวฺ แปลว่า แยก
ตัวอย่าง ภฺทฺชิสฺสติ จักแยก (จาก.....)

ลฺปฺ เป็นไปในความ ฉาบ (ลฺปฺ+อิ+สฺสติ)
สำเร็จรูปเป็น ลฺปฺปิสฺสติ จักฉาบ.

๑. ทดสอบการแจกธาตุ (ภุช+อิ+สุสติ)

บุรุษ	ปรสสप्त		อตตโนป	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	ภุชิสฺสติ	ภุชิสฺสนฺติ	ภุชิสฺสเต	ภุชิสฺสนฺเต
ม.	ภุชิสฺสสิ	ภุชิสฺสส	ภุชิสฺสเส	ภุชิสฺสวเห
อ.	ภุชิสฺสามิ	ภุชิสฺสาม	ภุชิสฺสํ	ภุชิสฺสามเห

๒. ทดสอบการแจกธาตุ (รฺนุช+อิ+สุสติ)

บุรุษ	ปรสสप्त		อตตโนป	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	รฺนุชิสฺสติ	รฺนุชิสฺสนฺติ	รฺนุชิสฺสเต	รฺนุชิสฺสนฺเต
ม.	รฺนุชิสฺสสิ	รฺนุชิสฺสส	รฺนุชิสฺสเส	รฺนุชิสฺสวเห
อ.	รฺนุชิสฺสามิ	รฺนุชิสฺสาม	รฺนุชิสฺสํ	รฺนุชิสฺสามเห

ทดสอบแปลไทยเป็นมคธ

๑. อ.สามเณร ท. ๘ จักฉัน ซึ่งภัต ในบาตร ของตน ในวิหาร ฯ
๒. อ.เรา ท. จักทำลาย ซึ่งความเห็นผิด ของตน ฯ
๓. อ.ท่าน จักฉาบ ซึ่งกุฎี ของตน ด้วยตน ในวิหาร ฯ

ทดสอบแปลมคธเป็นไทย

๑. สพฺเพ ชนา โคมยวตฺถนา เคหสฺส ภิตฺตี ลิมฺปิสุสนฺติ ฯ
๒. อนาคเต ทีปฺงฺกรทสพลสฺส กाले อาหารํ ภุชิสฺสส ฯ
๓. อหํ เม ปฺตุตสฺส มิจฺฉาทิฏฺฐิ ภิณฺทิสฺสามิ ฯ